

1928 FEBRUÁR

ERDÉSZETI LAPOK

LXVII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

2. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1928. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány -utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: Teréz 237—22.)

Erdészeti jogrendszerünk és az új erdőtörvény

írta: *Dr. Ajtai Sándor.*

Sok szó esett már az új erdőtörvényről, annak szükségességéről, alapos felkészültséget tanúsító dolgozatok foglalkoztak a múlt hibáival és tárgyalták az új törvényalkotás keretében megoldandó egyes problémákat is, nem olvastunk azonban olyan hozzászólást, amely a kérdéssel általánosságban foglalkozva, azt igyekezett volna vizsgálódás tárgyává tenni, hogy az erdészeti közigazgatás feladatainak miféle csoportjai azok, amelyek az új erdőtörvényben szabályozandók, amelyeknek tehát a megalkotandó alapkódexből nem szabad kimaradniok s ezzel szemben az erdészeti közigazgatásnak miféle ágazatait lehet és szükséges melléktörvényekben szabályozni, más szóval a reformmunkálatok során az ezidőszerű joganyagból mi volna összefoglalandó, mi volna különválasztandó, illetve mostani izoláltságában meghagyandó.

Ha a kényszerítő szükség következtében erdészeti jogrendszerünk egészben újjáalkotás előtt áll, a kínáló lehetőség kihasználásával mindenesetre arra kell törekednünk, hogy az erdészeti közigazgatásnak egymással szervesen összefüggő feladatai közös törvényben nyerjenek szabályozást, viszont

már nem feltétlenül szükséges olyan jogszabályokat együvé foglalni, amelyek bár ugyancsak az ország erdőgazdaságának szolgálatában állanak, annak előbbrevitelét különféle módok mellett és más eszközökkel kívánják elérni. Sőt az erdészeti közigazgatásnak vannak olyan ágazatai is, amelyek annak valóban egész különálló köreit alkotják, amelyek tárgyuknál fogva az erdészeti jogrendszer részeiként foghatók fel, de éppen úgy beleilleszthetők más közigazgatási ágazat, sőt a közigazgatásjogon kívül álló jogok keretébe is, amelyeknek ez a kettős leköötöttsége már megkívánja a külön kódexben való szabályozást.

Az előadottak megvilágításául egyszerű példaként azt említsük fel, hogy míg az erdők irtására és üzemtervi kezelésére vonatkozó jogszabályokat senki sem képzei el külön törvényekben szabályozva, az erdei alapra vonatkozó rendelkezéseket láttuk az alaptörvény keretében, majd külön törvénybe foglalva, anélkül, hogy a megoldás helyessége tekintetében bármelyik esetben kételyeink merültek volna fel, már jóval természetesebbnek tűnik fel az erdőgazdasági hitelre vonatkozó törvény különállósága, jóllehet ez a törvény még kétségtelenül integráns alkotórészét teszi ki erdészeti jogrendszerünknek, végül az önállóság teljes mértékben érvényesül az erdei munkásügyekre vonatkozó jogszabályoknál, amelyeket az előlemlített példával homlokegyenest ellenkezőleg nem is képzelünk el más jogszabályainkkal egy kalap alatt, az erdei munkásokról szóló törvény tárgyánál fogva az erdészeti jog körébe beleilleszthető ugyan, de céljában már elkülönül s lényegileg a szociálpolitikai törvényalkotások sorába tartozik.

A felsorolt egyszerű példák is mutatják, hogy erdészeti jogszabályaink között egymással való kapcsolatuk, hovatartozandóságuk tekintetében kellő vizsgálódás nélkül nem lehet a határvonalakat élesen megvonni, amelyek a teljes önállóságtól a szerves összefüggésig többé-kevésbé elmosódottaknak mutatkoznak.

Ne tekintsük pusztán elméleti eszmefuttatásnak, ha joganyagunkkal ebből a szempontból foglalkozunk, az erdészeti jog rendszerének kifejtése gyakorlatilag is figyelemreméltó

következtetések levonására alkalmas, akár nagyobb kódex, akár pedig részlettörvények alakjában kívánjuk az erdészeti közigazgatás új alapjait lerakni.

Ha az új erdőtörvényben a múlttal szemben fejlődést jelentő nagyobbszabású alaptörvényt kívánunk alkotni, hagyjuk ki belőle, ami nem odavaló, viszont vegyük bele, ami nélkül csonkának volna tekinthető, szerkezetében áttekinthető, tartalmában pedig logikusan felépített olyan rendszeres erdőtörvény megalkotására kell törekednünk, amelyet bátran bocsáthassunk a közvélemény elé, sőt követendő példaként legyen a külföld elébe is állítható.

Ha viszont az erdészeti jog reformját több részlettörvény keretében kívánjuk megoldani, helyes eredményt jogrendszerünk elemezése nélkül itt sem érhetünk el, sőt tévedéseink hátrányai még érezhetőbben jelentkeznek és ugyancsak vigyázni kell, nehogy a széttagolás az okszerűségen túlmenő, a közigazgatás menetére és végeredményben a megoldandó közfeladatra káros rendezetlenségé fajuljon.

Egyetlen és egyetemes kódexet tehát az első megoldás sem jelent, ehhez képest a második megoldás alatt is csak azt az esetet érthetjük, amidőn voltaképpen együvé tartozó kérdések nyernek külön törvényekben szabályozást. Amidőn ezzel szemben fejlődésnek önként értetődőleg a szerves egész alkotó alaptörvényt jelentettük ki, nincsen szándékunkban érinteni az erdészeti törvénykezésnek már megkezdett és sokat vitatott reformját, *fejtegetéseink célja az ideális helyzet megrajzolását megkísérelni, amely felé végeredményben akkor is haladni kell, ha annak elérésében átmenetileg akadályozva vagyunk.*

Ha sikerül elhatárolni az erdészeti közigazgatásnak azokat a feladatait, melyeknek megoldására alaptörvényként a régen várt új erdőtörvény hivatott és egyben megállapítani, hogy az alaptörvény mint középpont körül, miféle más törvényekkel lesz erdészeti jogrendszerünk régi összekuszáltságából újjáépítendő, úgy képesek leszünk munkánkából az oda nem tartozó kérdéseket kikapcsolva, összes figyelmünket a megoldás alatt álló feladatnak szentelhetni, tiszta helyzetet teremthetünk a reform egyes fázisainak sürgőssége tekinteté-

ben, egyelőre félretehetjük tehát a joganyag olyan részei feletti eszmecserét, amely külön törvényes szabályozás tárgya lesz s ezzel megakadályozzuk a mellékvágányokra való kisiklásokat, ami a várakozás mostani tizenkettedik órájában szintén nem kicsinylendő előnyt jelent, amikor alaprendelkezéseink körül is éppen elegendő életbevágó problémát kell a közvéleményt kielégítő megoldáshoz juttatni.

Polgárainak magángazdasági tevékenységével kapcsolatban az állam nem helyezkedhetik a teljes közömbösség álláspontjára. Az egyes magángazdaságok fejlődéséből áll elő az összesség, a közgazdaság fejlődése s ha az egyesek fejlődésének útjában olyan akadályok állanak, amelyeket az nem képes legyőzni, ha a fejlődés megáll, vagy a magángazdasági tevékenység eredménye visszaesést mutat, a bajok indító okainak kikutatása mellett saját érdekében kell az államnak közbelépnie, sőt közbelépése egyenesen kényszerű, ha az egyesek tudatlansága vagy önzése veszélyezteti mások és az összesség boldogulását.

Az állami beavatkozás tehát kétirányú, egyrészt alapjait kívánja lerakni a gazdasági haladásnak, másrészt pedig ennek érdekében az egyesek magatartását, gazdasági tevékenységét vonja szabályozása körébe, az egyesek gazdálkodását közérdekű rend korlátjai közé szorítja. Míg az első esetben közbelépése *a gazdálkodó alanyt támogató*, annak hiányzó erejét kívánja pótolni s amennyiben kényszerrel jár együtt, ez harmadik személyeket érint, a másik esetben a kérdéses gazdasági ág körébe való közvetlen beavatkozásával az állam mint *feltétlen engedelmességet parancsoló felsőbbség, a gazdálkodó alannyal szemben lép föl*.

A jog, mint az állami akaratnak külső megnyilvánulása szempontjából, a támogatás módozatai nem mindig és rendszerint csak annyiban kívánnak törvényes szabályozást, amennyiben a kérdéses gazdasági ág érdekében kényszer alkalmazására szükség van, ezzel szemben a beavatkozás, mint az állami kényszernek a magántulajdont, a gazdasági szabadságot érintő megnyilvánulása törvényes szabályozás nélkül el sem képzelhető.

Az államnak ezt a kettős ténykedését állapíthatjuk meg az erdőgazdaság terén is s erre való figyelemmel megvonhatjuk az első határvonalat, amellyel az államnak az erdészeti közigazgatás körében kitűzött konkrét feladatait magában foglaló jogszabályai között, tehát az erdészeti jog anyagában két csoportot alkotunk.

Az okszerű erdőgazdaság alapjait rakja le az állam szakoktatási intézményeivel, a kísérleti ügy szervezésével, az államkincstári erdőgazdaságok vezetésénél, amidőn a pénzügyi szempontok mellett a szakszerűség kívánalmait is teljes mértékben érvényesítvén, az államkincstári erdők követendő például szolgáló mintagazdaságokká válnak, éppen így a gazdasági haladást szolgálja az erdők hitelképességének emelésével, az erdei termékek szállítása előli akadályok elhárításával, forgalmi és vámpolitikájával, az erdőgazdasági közérdekek érvényesülésének anyagi téren való elősegítésével, az érdekeltek közös táborba tömörülésének támogatásával, szükség esetén az érdekképviselőt kényszerű szervezésével, végül, mint nem kizárólag az erdőgazdaság érdekében állót, utoljára említjük, amivel voltaképpen kezdeni kellett volna a rendezett birtokviszonyok teremtését, ami nélkül zavartalan és fejlődés-képes gazdasági tevékenységről nem is beszélhetünk.

Mennyi egymástól eltérő terep, különböző eszköz a közös cél elérése érdekében! Eszmei kapcsolat áll fenn közöttük, egyébként nem volnánk képesek összetartozandóságukat kimutatni. Amennyiben törvényes szabályozás tárgyát képezik, tehát az erdészeti jog rendszerének szempontjából, ennek a csoportnak jogszabályai között szerves összefüggés nincsen, a távoli végcél, mint keret által összefogottan ugyan, egyébként azonban az erdészeti közigazgatás önálló ágazatainak szolgálatában állanak. Felsorolásuk sem lehet kimerítő, az idők előrehaladása az államot új és új módok és eszközök alkalmazásbavételére készíti.

Az állami ténykedés másik iránya az erdőgazdaságba való tulajdonképeni beavatkozást, magának az erdőgazdaságnak szabályozása, tehát azoknak a korlátoknak a megvonása, amelyeknek túllépésével az erdőgazda az összesség érdekeit veszélyezteti, vagy sérti meg, *amely korlátokkal az állam az egye-*

sek önérték által mozgatott erdei gazdálkodását a közjó szolgálatába állítja.

Az állam ezzel a tevékenységével emel gátat az erdők pusztulásának, gondoskodik azoknak arányos szétosztásáról, biztosítja okszerű használatukat egyrészt az üzemterv intézményével, amellyel egyben magához ragadja az egyetemes erdőgazdaság irányítását is, másrészt pedig a szakértői kezelés kötelezővé tételével, szükség esetén az állami kezelés útján, védelmébe veszi továbbá az erdőket a fenyegető veszélyekkel szemben, erdőket teremt a kopár és futóhomokos területeken és így tovább.

Az erdészeti közigazgatásnak azok az ágazatai, amelyek ezeknek a feladatoknak megoldására irányulnak, a feladatok különbözősége szerint egymástól elkülöníthetők ugyan, de egyik a másikból következik, egyik a másikat kiegészíti. Szervi összefüggés áll tehát fenn közöttük, amely hol szorosabb, hol lazább, de mindenik közös alapból, az erdőfenntartás gondolatából vezethető le.

Kiindulási pont az erdők fenntartása a maga nyers értelmében, vagyis közgazdasági érdekekből az erdők kipusztításának megakadályozása. Ebből következik az erdők arányos szétosztásának biztosítása, erdőkben szegény vidékeken az erdőpusztítási tilalom szigorításával. Az erdőfenntartás nyers értelmezésével szemben már egy további lépés, a közgazdasági érdekek felismerésében fejlődési fokozat az erdőknek olyan módon való fenntartása, hogy rendeltetésüknek állandóan megfelelhessenek, tehát az erdőtőke védelmének gondolata, amely az üzemtervi és szakértői kezelésben nyer gyakorlatilag megvalósulást. Az erdőfenntartás és gazdasági okszerűség biztosításában leli indokát az erdő védelme is, a természeti világból várható veszélyekkel szemben. A kopárfásításokra vonatkozólag utalhatunk arra az ismert indokolásra, amely szerint amint a baj keletkezésének oka az erdők pusztulása, az orvoslás egyedüli módja az újraerdősítés, ahol tehát a restitutio in integrum elvének az erdőfenntartás szolgálatába való állítását tapasztalhatjuk. Ez az elv már nem mindenütt vonatkoztatható a futóhomokos területek befásítására irányuló állami kényszerre, de itt is kétségtelenül annakidején állandóan fenn-

tartandó erdők érdekében történik az állami beavatkozás, speciális hazai viszonyaink között az alföldfásítási akciónál, tekintettel egyben az erdők arányos szétosztására is.

Különleges közigazgatásjogi szempontok tartanak fenn végül kapcsolatot az erdészeti közigazgatás most tárgyalt ágazatai között.

Az államnak az erdei gazdálkodásba való beavatkozása az előzőleg már említettek szerint szükségszerűen törvényes szabályozás tárgya lévén, az erdei gazdálkodásnak meghatározott törvényes rendje áll elő, amely hozzátartozik ahhoz az egyensúlyi helyzethez, amelyet az állam életében közrendnek nevezünk.

Ezek a jogszabályok, mint passzív alanyt, az erdőgazdát kötelezvé, ennek magatartása az állam részéről folytonos ellenőrzésben részesül, az állam tehát éberem őrökdi az erdő-törvényeiben megállapított közérdeki rend háborítatlansága felett és szervei, a jogszabályok adta korlátok keretein belül, diszkrécionális hatáskörrel avatkoznak bele a magánosok erdei gazdálkodásába, ennek a közérdeki rendnek fenntartása, vagy a megsértett közrend helyreállítása érdekében.

Ezeknek a jogszabályoknak végrehajtásánál tehát az állam közigazgatási tevékenységében a rendészeti elem helye-ződik előtérbe, ezek a jogszabályok foglalják magukban az erdészeti közigazgatás rendészetének szabályozását, illetőleg szolgáltatják azokat a kereteket, amelyek az állam erdőrendészeti tevékenységét elhatárolják s az a hatósági ténykedés, amely ezeknek a jogszabályoknak végrehajtásával kapcsolatos, nemcsak erdészeti igazgatás, de egyben erdőrendészeti igazgatás is.

Az előadottakat még az elemi és természeti csapások elleni védekezéssel kapcsolatban szükséges néhány szóval kiegészíteni. Ennek a feladatkörnek az erdőrendészeti igazgatásba való szerves bekapcsolódása mindjárt tisztábban áll előttünk, ha tekintetbe vesszük, hogy a természeti erők egyensú-lya, vagyis a természet rendje a közrendnek szintén egyik al-katelemét képezi, mert az ember gazdasági tevékenysége köz-ben a természeti rendhez alkalmazkodni kényszerül. A termé-szeti erők rendjének megbonnlása megbonthatja az erdei gaz-

dálkodás törvényes rendjét is, tehát a természeti erők rendkívüli kitöréseinek, megnyilvánulásainak elhárítása és megfékezése, amint a közigazgatási rendészet egyéb terrénumán is, az erdei gazdálkodás törvényes rendjének előfeltételeként jelentkező rendészeti tevékenységet képez.

További tárgyalásaink előtt az esetleg felmerülő kétségek eloszlatására való tekintettel még egy kitérést kell tennünk. Különösebb elmélyedés nélkül is szembetűnő, hogy rendészeti természetű tevékenységgel az erdészeti közigazgatás egyéb terén is találkozhatunk. A folytonos ellenőrködést és a hatóság diszkrécionális elhatározásán alapuló közbelépését éppen úgy megkívánja például a tutajozás szabályozásával kapcsolatos rendelkezések végrehajtása is.

Kétségtelenül rendészeti tevékenységgel állunk itt is szemben, ez a rendészeti tevékenység azonban egészen más téren mozog, hiszen a közigazgatás csaknem minden ágának megvan a maga rendszere s éppen a különbség kiemelése végett szükséges arra reámutatni, hogy a rendészet egyéb ágait még akkor sem keverjük össze az erdőrendészettel, ha azok ugyancsak erdészeti törvényekben nyertek szabályozást s esetleg azokat tévesen maga a törvény is erdőrendészetnek minősítené, amint azt éppen a felhozott példánál láthatjuk, ahol a tutajozási szabályok megsértése a törvény szerint erdőrendészeti áthágást képez.

Nem minősíthető tehát erdőrendészetnek a közigazgatásnak az a rendészeti természetű tevékenysége, amely ha erdőgazdasági érdekek szolgálatában áll és erdészeti törvényeken is alapul, az erdőtörvények generális rendelkezései által létesített közérdekű renden kívül álló, attól teljesen független kérdésekben jár el és lényegében közelebb áll más közigazgatási ágak rendszetéhez, amint a felhozott példa is a forgalmi rendszetéhez s amennyiben az erdészeti közigazgatás ilyen ágait erdőrendészetnek minősítenénk, körülbelül egyértelmű volna azzal, hogy az adótörvényeket is az erdészeti törvények közé sorozzuk azért, mert az erdők után adót fizetünk.

Az előadottak összefoglalásaképpen az erdészeti közigazgatásnak a tárgyalt második és szintén terjedelmes csoportjába tartozó közigazgatási feladatok közös alapja, lényege a

magánosok erdei gazdálkodásába az erdőfenntartás érdekében való állami beavatkozás, *amely közigazgatáspolitikai értelemben az erdőrendészeti közigazgatás fogalmában írható körül.* A modus tehát egy és ugyanaz, a tárgy szerinti tagolódás pedig a közös cél különböző eszközeiként jelentkezik.

Az erdők fenntartására és az erdőgazdaság támogatására irányuló közigazgatási tevékenységen kívül az állam az erdőgazdasággal közelebbről, vagy távolabbról összefüggő számos kérdést von még szabályozása körébe, amelyekből az erdészeti közigazgatásnak egy harmadik csoportját határolhatjuk el. Az ide tartozó jogszabályoknak közös ismérve az erdőgazdasággal való kapcsolat, amely azonban inkább *csak a tárgykörben jelentkező külső kapocs*, az erdészeti közigazgatáshoz való szerves hozzátartozandóságuk nem állapítható meg, illetőleg ha az erdészeti közigazgatásba beleillesztetnek is, ez nem annyira elvi, mint inkább gyakorlati tekintetekből történik.

Már említett példa ebből a csoportból az erdei munkásügyek szabályozása. Tekintettel azokra a nagy közgazdasági érdekekre, amely a munkás és munkaadó közötti zavartalan viszonyhoz fűződik, a törvényhozás különféle munkaügyi törvényekben gondoskodik ennek a viszornak jogi szabályozásáról. Az erdei munkásügyekkel foglalkozó törvény elsősorban szociálpolitikai alkotás, a népjóléti közigazgatáshoz tartozó feladatkör konkretizálása, tárgyánál fogva azonban természetesnek tartjuk, hogy róla az erdészeti közigazgatás körében is megemlékezzünk. Már az erdészeti közigazgatásba bekapcsolva látjuk nálunk az erdőbirtokosságok szervezkedésére és ügyvitelére vonatkozó törvényes rendelkezéseket, jóllehet ahhoz nem tartozó közigazgatási feladatot tárgyalnak s ilyenek erdőtörvényünkben az erdőnek, mint vagyontárgynak védelmét célzó büntetőrendelkezések is, amelyeknek tulajdonképeni helyük a kihágási büntetőtörvénykönyvben volna.

Jogszabályaink vizsgálatánál a továbbiakban egy újabb határvonalat vonhatunk. Az államnak gondoskodnia kell arról, hogy a törvényei által elérni kívánt célok a valóságban is bekövetkezzenek, másszóval gondoskodnia kell a törvények végrehajtásáról. Erre a célra vagy a már meglévő közigaz-

gatási szerveit veszi igénybe, vagy pedig külön szerveket állít fel rendszerint akkor, ha a végrehajtás különös szakértelmet tételez föl, esetleg a végrehajtásnál többféle közigazgatási szervezet közreműködését rendeli el. Éppen így erdészeti joganyagunkban is fellelhetjük azokat a rendelkezéseket, *amelyek az erdészeti közigazgatást alanyi értelmében szabályozzák*, nevezetesen megállapítják az erdészeti közigazgatás szervezetét, az egyes szervek hatáskörét és működését. Amennyiben jogszabályainknak ez a csoportja a rendszerezés szempontjából további tagolást kíván, ez önként következőleg a szervek különfélesége alapján, a közöttük fennálló eltérések felderítésével lesz megejtendő s a szervezet tagjaira vonatkozó esetleges jogszabályokból újabb alcsoport képezhető.

Mindezek a szabályok kiegészítői és nélkülözhetetlen velejárói az erdészeti közigazgatás feladatait tárgyaló jogagnak.

Végezetül joganyagunk *büntetőrendelkezéseit* kell a többi közül kiemelni. Törvényeiben az állam megállapítja, elrendeli, hogy az egyesek minő magatartást tanúsítsanak, miután azonban az elérni kívánt eredményt nem lehet kizárólag ezeknek önkéntes elhatározására bízni, az állam szabályainak érvényt azáltal szerez, hogy ezt a magatartást kikényszeríti, büntetőhatalmával reásujt az ellenkezőkre. Az erdészeti közigazgatás terén tehát éppen úgy, amint a közigazgatás egyéb terénjein is, jogszabályaink körülírják a szankciókat, azokat a hátrányokat, következményeket is, amelyek a törvényes rendelkezések megszegése, áthágása, illetve az azokkal szembeni engedetlenség esetén alkalmazásba vétetnek.

Mindezek a szabályok ugyancsak kiegészítői az erdészeti közigazgatás feladatait tárgyaló jogagnak és elvezetnek bennünket az erdészeti büntetőjog fogalmához, amelynek keretén belül erdőrendészeti bíráskodásról fogunk szólni az állam erdőrendészeti tevékenységhez fűződő szankciók esetében.

Úgy a szervezetre vonatkozó, mint a büntetőjogszabályok a rendszerezés szempontjából mindenesetre önállóan

elhatárolt köreit alkotják az erdészeti jog anyagának, a gyakorlatban külön kódexekben való szabályozásukkal azonban a joganyag egyéb részei között fennálló szoros kapcsolatukra való tekintettel rendszerint nem találkozunk s ha a szervezésnél elvétve ennek ellenkezőjét tapasztalhatjuk, ez kétségtelenül rendkívüli körülményekben leli magyarázatát.

Az erdészeti jogszabályoknak a tárgyaltak alapján levezetett öt csoportja közül a szankciókat tárgyaló büntetőjogi szabályokból képezett csoport amennyire integráns alkotórészt teszi ki az erdészeti jog rendszerének, éppen annyira hozzátartozik az állam büntetőjogi rendszeréhez is s ugyanez még fokozottabban áll az erdővagyon védelmét célzó büntetőrendelkezésekre, amiről előzőleg röviden már szintén említést tettünk, amelyeknek tulajdonképeni helyük tehát szintén a büntetőjogrendszerben van s ugyancsak beleilleszkednek az erdészeti büntetőjog fogalmába is.

A képezett csoportok között az elmondottak alapján kiegészített csoportok tehát *mint erdészeti büntetőjogot joganyagunk speciális főrészeként határolhatjuk el* s ha most ennek keretén belül kell rendet teremtenünk, a büntetőjog általánosan elismert elveihez alkalmazkodva a büntetendő cselekményeket és az ezekre vonatkozó büntetési tételeket tartalmazó, valamint az ezeket kiegészítő jogszabályokat az anyagi jog, a büntetőeljárásra vonatkozó jogszabályokat pedig az alakí jog elnevezések alatt foglalhatjuk össze és ezeken, mint kereteken belül, tehát az anyagi és ezzel parallel az alakí jog továbbtagolásánál pedig a büntetendő cselekmények különfélesége szerint fogjuk a szűkebb határokat megvonni.

A büntetőjogszabályok kikapcsolásával visszamaradó jogszabályok joganyagunk másik főrészeként már kivétel nélkül közigazgatásjogi szabályok lesznek, amelyeknek súlypontját kétségtelenül az erdőrendészeti joganyag képezi, amely jogrendszerünknek is gerince, középpontja és ezután következnek az erdőgazdasággal való kapcsolatuk mértékének sorrendjében a másik két csoportot alkotó jogszabályok, amelyeket arra való tekintettel, hogy egymástól a csoportokon belül is függetlenek, az erdészeti közigazgatás vegyes jogszabályai elnevezés alatt foglalhatunk

össze. Közös elnevezés lesz tehát ez közigazgatásjogi szabályaink két olyan csoportjának, amelyeknek közös jellegük, hogy erdészeti közigazgatási jogszabályok, de az egyik csoport az erdőgazdasági érdekek szolgálatában álló szabályai-val az erdészeti jog integráns alkotórésze, míg a másik abba csak az erdőgazdasággal való összefüggésénél fogva tartozik. Az erdőrendészet jogát és a vegyes jogszabályokat azután átfogják és egyben kiegészítik *a szervezést tárgyaló jogszabályok*, amelyek amazokkal, mint az erdészeti közigazgatás statikai szabályaival szemben az élő erdészeti közigazgatásnak, közigazgatásunk dinamikájának jogszabályaiként jelentkeznek.

Az előadottak alapján most már nehézség nélkül konstruálhatjuk meg erdészeti jogunk rendszerét. A magyar erdészeti törvényeket tartalmukban részletesen ismertetni itt szükségtelen. Joganyagunkat a tárgyalt elvek alapján szétbontva, *a magyar erdészeti jog rendszere a következőkben áll előttünk:*

I. Erdészeti közigazgatási jog:

A) Az erdőrendészet joga: 1. Az erdők fenntartása. 2. Az erdei gazdálkodás szabályozása. 3. Az erdők állami kezelése. 4. Kopárfásítás. 5. Alföldi erdőtelepítés. 6. Elemi és természeti csapások elleni védekezés.

B) Vegyes jogszabályok: *a) Az erdőgazdasági érdekek szolgálatában:* 1. Országos Erdei Alap. 2. Az erdei termékek szállítása. 3. Erdőbirtokhitel. *b) Egyéb erdészeti tárgyú jogszabályok:* 1. Az erdőbirtokosságok szervezete és ügyvitele. 2. Az erdei munkások jogviszonyai.

C) Erdészeti közigazgatás: 1. Erdőrendészeti hatóságok. 2. Államerdészeti igazgatás. 3. Az erdőrendészeti közszolgálat.

II. Erdészeti büntetőjog:

A) Anyagi jogszabályok: 1. Erdőrendészeti áthágások. 2. Erdei kihágások. 3. Egyéb kihágások.

B) Alaki jogszabályok: 1. Az erdőrendészeti büntető-eljárás. 2. Az erdészeti törvényeknek a rendőri büntetőszabályzattól eltérő, illetőleg azt kiegészítő rendelkezései.

Ez a valódi, szűkebb értelemben vett erdészeti jogrendszerünk egybeállítva erdészeti törvényeink rendelkezéseiből. Tágabb értelmezés mellett az adott kereteken belül el lehetne helyezni az állami közigazgatás egyéb ágainak az erdőt, illetve az erdészeti törvényeket érintő jogszabályait is. Például a rendőri büntetőszabályzat az erdei és erdei munkásügyi kihágásokra is teljes egészében alkalmazást nyervén, a büntetőjog alaki szabályai közé, vagy például a pénzügyi igazgatásnak kizárólag az erdőt érintő ténykedéseire (erdőkataszter, erdei károkkal kapcsolatos adóelengedés) vonatkozó szabályok vagy a birtokrendezésnek (például a tagosításnak) az erdőkre vonatkozó szabályai a közigazgatásjogi szabályok közé helyezve jogrendszerünkbe felvehetők volnának ugyan, lényegileg azonban a fenti sorrend szerint az állam büntetőjogi, pénzügyi jogi rendszerének, illetőleg a közigazgatási jogrendszer egy másik önálló ágazatához, a mezőgazdasági közigazgatáshoz tartozó feladatkörnek részei.

Jogrendszerünkkel az erdészeti törvénykezés szempontjából foglalkozván, annak tágabb értelmezésére kitérni önként értetődőleg szükségtelen. Másrészt azonban hangsúlyozni kívánjuk, hogy a szűkebb értelemben vett fenti jogrendszer is az ezidőszerinti tényleges állapoton alapulván, az élő jog rendszerét adja és mint ilyen, anyagában teljesnek nem tekinthető, hiszen a szoros értelemben vett erdészeti joganyag is fejlődésnek van kitéve és máris sok olyan probléma merült fel és nyilvánosan tárgyalatott is, amiről erdészeti törvényeinkben nincsen szó. Így például az erdőingatlanforgalom szabályai, mint az erdőfenntartás érdekeit szolgáló és a magánosok szabad rendelkezését elhatároló szabályok, az erdőrendészeti jog anyagához, az erdészeti érdekképviseltekre vonatkozó szabályok az erdőgazdasági érdekek szolgálatában álló, az erdészeti magánalkalmazottak szolgálati viszonyainak szabályozása pedig az erdészeti tárgyú egyes jogszabályok közé volnának beleillesztendő, ha törvényeink ilyen rendelkezéseket tartalmaznának.

Tételes törvényeinket a tiszta jogrendszer fentebb levezetett eszmei rendjével egybevetve, a reformmunkálat köve-

tendő irányelvei önként szűrődnek le a mutatkozó különbségekből.

Az erdészeti jog anyaga ma több törvényben szétszórva foglal helyet.

Alap az erdőtörvény, amelyben azonban az erdőrendészeti anyag sem teljes, amely emellett erős rendezetlenségben van összekeverve a szervezetre vonatkozó és az erdészeti érdekek szolgálatában álló különféle jogszabályokkal, illetve annak két különböző ágával. Mint első lépés a jogalkotás terén érthető, hogy felépítésében az erdészeti jogpolitikai elvek nem képeznek leszűrődött és biztos alapot. Az állami kezeléstről szóló törvény egyrészt foltozása az erdőtörvény alaprendelkezéseinek és mint ilyen első címében erdőrendészeti jogszabály, amely emellett az erdészeti közigazgatás szervezetének egy új alakulatát létesíti, míg második címe a törvényjavaslat indokolásában is elismerten egy teljesen önálló részét alkotja az erdészeti jog anyagának s a két címe közötti igen laza összefüggést az adja meg, hogy az állami kezelésbe vett erdők jelentékeny csoportjánál mindkét című jogszabályok alkalmazást nyernek és a végrehajtás részben a második címnél is az erdőrendészeti hatóság kezeiben van letéve. A szétszórta régebbi törvények közül a ma már megszűnt egyik törvény az erdőtörvényben szabályozott erdei alap mellett létesíti az erdővásárlási alapot, a másik hasonló rendeltetésből kerül az országgyűlés elé és a tárgyalás folyamán az erdészeti jog egészen különálló terrénumára helyeztetvén át az állami kezeléstről szóló törvény második címének kiegészítőjévé válik, a harmadik az önálló és annak is maradt törvény az erdőmunkásokról.

Az újabb törvényalkotások közül az erdészeti igazgatásról szóló és sokat vitatott törvény tárgyának csak egy részét, bár különálló részét meríti ki, az alföldfásítási törvény önálló feladatot kíván megoldani, amely azonban erdőrendészeti természetű, az Országos Erdei Alapról szóló törvény, mint az erdőtörvény megfelelő részének helyettesítője, valamint az erdőbirtokhitelről szóló törvény önálló feladatkörök szabályozását foglalják magukban s mint ilyeneknek önállóságuk leginkább indokolható.

Fejtegetéseink szempontjából nem lesz érdektelen az első reformmunkálatnak, az 1916. évi törvénytervezetnek belső beosztásán is végighaladni. Ez egyetemes kódexnek készült és az erdők fenntartásának nevezett első címe alatt mint külön fejezeteket tartalmazza az erdők meghatározásáról (osztályozásáról és nyilvántartásáról), az erdők általános kezeléséről, az erdők irtásáról, az erdők használásáról, az erdősítésekről, az erdők védelméről, az erdőngatanforgalomról, az erdőparcellázásokról és az állam elővásárlási, valamint kisajátítási jogáról szóló szabályokat, második címe a kopár területek beerdősítéséről, a harmadik az erdei termékek szállításáról, a negyedik pedig az erdőbirtokosságról szól, ötödik címét erdőrendészetnek nevezi, amelyben fejezetenkint az erdőrendészeti hatóságokat és a jogorvoslatokat, az erdőrendészeti közegeket, valamint az erdőrendészeti áthágások anyagi és eljárási szabályait adja, hatodik címe az erdei kihágásokról szól azoknak anyagi és alaki jogszabályait tartalmazván, hetedik címét az erdőgazdasági alapokról és letétekről szóló rendelkezések, nyolcadik befejező címét pedig a vegyes rendelkezések teszik ki. A törvénytervezet tehát az erdei munkásokra vonatkozó rendelkezéseken és a legújabban felmerült erdőgazdaságpolitikai alkotásokon és kormányzati terveken (alföldi erdőtelepítés, erdőbirtokhitel, erdőgazdasági kamara) kívül az egész joganyagot magában foglalja.

Fejtegetéseinkkel egybevetve, felépítésében ez a törvénytervezet is sok kívánnivalót hagy hátra, eltekintve a rendszerezést érintő attól a hibájától is, hogy a szorosan egymáshoz tartozó részek közötti kapocs figyelmen kívül hagyásával az anyagot igen szétforgácsolja, továbbá, hogy az erdőrendészet fogalmát, amely az erdőgazdaság közérdekű rendjének fenntartása körüli közigazgatási jellegű állami cselekvőség, egyrészt a szervezettel, másrészt az erdőrendészeti bíraskodással, amely lényegében igazságszolgáltatási funkció, azonosítja.

Erdészeti törvénykezésünk reformjának szempontjából észmei megoldásnak az erdészeti joganyag logikai szem-

pontok alapján felépített rendszeréhez való alkalmazkodást tekinthetjük.

Vonatkozik ez mindenekelőtt a belső szervezetre, mert a külső megjelenés, a forma szempontjából *a gyakorlat bizonyos eltérésre kényszerít.*

Ha felállított erdészeti jogrendszerünkhöz külsőleg is alkalmazkodni kívánnánk, az egész erdészeti jogrendszert felölelő hatalmas törvénykönyv alkotására kellene törekednünk.

Az óriási anyagot azonban a lehetetlenséggel határos egyetlen kódexbe bevonni. Az 1916. évi törvénytervezet sem volt teljes, mindamellet olyan hatalmas kötetet képviselt, ami még normális körülmények között is kétségesse tette volna, hogy a törvénné válást megelőző társadalmi és országgyűlési tárgyalásokon akadály nélkül keresztüleshessék. Emellett a törvény egyébként sem lehet teljes, már az 1916-os tervezet óta is számos olyan erdőgazdaságpolitikai törekvés igyekezett érvényre jutni és részben érvényesült is, amelyekre annakidején nem is gondoltak, vagy legalább is törvényhozási szabályozásukat nem találták még időszerűnek. Ehhez járul azután az a fontos gyakorlati szempont, ami arra késztet, hogy túlságosan kiterjedt kódex alkotásától tartózkodjunk, amely tudniillik a később szükségszerűen bekövetkező módosítás akadályául szolgál: a joganyag egyes részeinél különböző időben és mértékben jelentkező hiányosságok és szükségessé vált pótlások miatt vagy az egészet kell megbolygatni, vagy várni az egész törvény újjáalkotásának bekövetkezését.

Másrészt pedig — ami az előadottakból folyik — egyes erdészeti büntetőjogi rendszert külön törvényben felépíteni nem lehet s ha erdészet jogunk különböző törvények között széttagolódik, a büntetőrendelkezések és a közigazgatási jogszabályok közötti szoros kapcsolatra való tekintettel kénytelenek vagyunk a büntetőjogi szakaszokat is az alapul szolgáló közigazgatásjogi szabályokkal közös törvénybe foglalni.

Amint tehát a gyakorlati szempontok szükségessé teszik a joganyagnak különféle törvényekben való szabályozását, büntetőjogunk ehhez alkalmazkodik és az erdészeti jog rendszerezésénél levezetett különállását elveszítve, a széttagolással szintén szétdarabolódik, vagyis joganyagunknak több törvényben való elhelyezésével az egyetemes erdészeti büntetőjog fogalma sem lesz gyakorlatilag megvalósítható s csak eiméleti marad.

Ezek mellett a szükségszerű engedmények mellett tehát a rendszerünk kifejtésénél ismertetett logikai kapcsolatok fogják eldönteni, hogy a létesítendő alaptörvénynek erdészeti jogrendszerünk miféle részeiből és hogyan kell összetevődnie.

Miután az erdészeti igazgatás generális jogszabályait az erdőrendészeti joganyag foglalja magában, az alaptörvény, az új erdőtörvény is az erdőrendészet törvénye legyen, amelynek ebből a szempontból teljesnek, tehát az erdőrendészet minden ágát felölelőnek kell lennie.

Ehhezképest az új erdőtörvényben lesznek elhelyezendők az erdők fenntartására, az erdei gazdálkodás szabályozására, az erdők állami kezelésére, a kopárosításokra, az alföldi erdőtelepítésekre, valamint az elemi és természeti csapások elleni védekezésre vonatkozó joganyag s amennyiben a kormányzati programba beleillesztetik, ebben a törvényben kell helyet foglalnia az erdőingatlanforgalom szabályozásának is.

Mindezeket a rendelkezéseket szükségszerűen kell kiegészítenie az erdészeti közigazgatást szabályozó és az erdőrendészeti büntetőjogi rendelkezéseknek.

Ezzel a felépítéssel egy kerek egésznek alkotó erdőtörvényt nyernénk s más rendelkezések felvételével annak egyességégét bontanánk meg.

Mindamellett egy kivételt mégis lehet és kell tennünk. Gyakorlati szempontok indokolják, hogy az erdei kihágásokra vonatkozó joganyag az erdőtörvénybe felvétsék, nevezetesen a korábbi már megszokott helyzet fenntartása, emellett ezt a joganyagot külön törvénybe foglalni a kihágási büntetőtörvénykönyv mellett nem indokolt, az ebbe, mint tulajdonképeni helyére való áttételével pedig az erdészeti közigazgatástól egészen elszakíthatnák. Az erdőtörvénybe helye-

zése különben már azzal is indokolva van, hogy bár ennek a joganyagnak közvetlen célja az erdőnek, mint a magántulajdon tárgyának védelme, közvetve ezáltal az erdőfenntartás érdekeit is szolgálja s mint ilyennek a többi szabályokkal való összefüggése megállapítható.

Új erdőtörvényünk a tárgyalta felépítés mellett is elég tekintélyes joganyagot fog képviselni s más jogszabályokkal való további bővítése már ezért sem indokolt.

Nem indokolt azonban a rendszer kifejtésénél előadottak következtében sem. Amennyiben az erdőgazdasági érdekek szolgálatában álló vegyes jogszabályoknak valamelyik csoportját az erdőtörvénybe felvennénk, a többieket sem lehetne kihagyni, mert a jogcím, a cél, amerre irányulnak, egy és ugyanaz, viszont tárgyuk különbözősége és más igazgatási ágazatokkal való esetleges kapcsolatuk is egyes önálló törvényekben való tárgyalásukat indokolja. Az erdészeti tárgyú egyéb vegyes jogszabályok, amelyek az erdészeti közigazgatásba csak formálisan illeszkednek bele, már az általuk megoldandó feladatok szempontjából is egészen önállóak s ezek között az erdei munkásügyi törvényről még gondolatban sem merült fel, hogy különállása megszüntetessék, az erdőbirtokosságokról szóló jogszabályok eddig erdőrendészeti tárgyú törvénybe illesztettek ugyan be (éppen így az 1916-os törvénytervezetnél is), azonban a bennük foglalt gazdaságpolitikai elvekre való figyelemmel mint a földközösségek életét szabályozó rendelkezések a földművelésügyi igazgatás egyik önálló ágazatához tartozóknak tekintendők s az osztatlan közös legelőkről szóló testvértörvény rendelkezéseire való tekintettel lesz ez a joganyag külön törvényben revízió alá veendő.

Az előadottakat összefoglalva, új erdőtörvényünket — amennyiben a viszonyok megengedik — az erdőrendészet joganyagából, az erdészeti igazgatásra vonatkozó és a büntetőrendelkezőkből tartom felépítendőnek.

Joganyagunk egyéb részei tekintetében viszont ezidő szerinti törvényeink rendelkezései volnának fenntartandók, amíg ezek fokozatos reformjára sor kerülhet.

Az új erdőtörvények megalkotása immáron elodázhatat-

lenná vált. Igyekezzünk tehát útjából az akadályokat elhárítani. Könnyebben megyünk előre, ha a megoldandó feladat tisztán áll előttünk és minden figyelmünket erre összpontosíthatjuk, viszont az új erdőtörvény megjelenése után már nyugodtabban kezdhetünk neki a reform továbbvitelének.

Hogy csak az új erdőtörvény keretén belül is mennyi probléma vár kielégítő megoldásra, kitűnik a következő futólagos felsorolásból:

Az erdők fenntartásánál a talajminősítésre vonatkozó rendelkezések revíziója, az erdőtörzskönyvi nyilvántartásnak a földadókataszterrel való összhangbahozatala, a művelési ág megváltoztathatásának hatósági jóváhagyásától való függővé tétele, az ezzel kapcsolatos kivételes esetek megállapítása.

Az erdei gazdálkodásra vonatkozó részben az üzemtervi kezelés általánosítása s ezzel kapcsolatban annak a területminimumnak megállapítása, amelynél a tartamos gazdálkodás, illetőleg az üzemtervi kezelés kötelezettsége kezdődik, az ettől való eltérés eseteinek, mégpedig egyrészt lefelé a kötelezettség kiterjesztésének, másrészt felfelé a kötelezettség alóli mentességnek megállapítása, továbbá a szakértői kezelés kérdése és ennek keretén belül a műszaki segédszolgálat és az erdőőrzés egymáshoz való viszonyának szabályozása.

Mindezekből folyólag, illetőleg ezekkel kapcsolatban az állami kezelésről szóló résznél az állami kezelésre kötelezettek kategóriáinak újból való megállapítása, a magánerdők állami kezelésének igen kényes és nehéz problémája, a vármegyei erdőőri szervezetek likvidálása és az állami kezelésrel járó terhek apasztása.

A kopár területekre vonatkozó joganyagnál az ezidőszerinti hiányos és ellentétes rendelkezések hatályon kívül helyezésével az anyagi és eljárási szabályok egységesítése, a preventív beavatkozás lehetőségének biztosítása, a teherviselés kötelezettségének, valamint az állami támogatás módzatainak megfelelőbb szabályozása és mindezek mellett a hihetetlenül hosszadalmas eljárás leegyszerűsítése.

Az alföldfásításra vonatkozó rendelkezéseknek az erdőfenntartási törvénybe való áthelyezése esetén a gyakorlatban

már mutatkozó merevségek letompítása, a kopárfásítási résszel való kapcsolat megteremtése és ugyancsak leegyszerűsítése a rendkívül hosszadalma eljárásnak.

Javítani, helyesbíteni valót még az elemi és természeti csapások elleni védekezésről szóló részben is lehet találni, így az 1916. évi törvénytervezet a hatóságnak a multtal szemben szabadabb kezet kívánt biztosítani.

Itt vannak azután az ingatlanforgalommal, az erdőparcellázásokkal és az állam elővásárlási jogával kapcsolatos kérdések, kopár területeknél az állam kisajátítási jogának biztosítása, mindez a régi joganyagból egészen hiányzik.

Az erdészeti közigazgatásról hosszas vita folyt már ezen a hasábkon s láttuk, hogy a szervezetnél általánosságban az egyedi és kollégiális szervek, azután az állam és önkormányzat, az államigazgatásnál pedig a felügyelet és kezelés szempontjából az egységesség vagy tagoltság közötti választás képezi döntés tárgyát, míg a hatáskör problémája a centralizáció és decentralizáció.

A büntetőrésznel is felmerülnek olyan kérdések, amelyekben a reformtárgyalások során döntení kell. Joganyagunk létrejötté óta a büntetőjog hatalmas fejlődésen ment át, törvényeink büntetőrendelkezései az élő tételes büntetőjogi anyaggal szemben jórészben már elavultak s már eredetileg is fölötte hézagosa voltak.

Hatalmas anyag ez, amelynek egyes kiszakított részeiről a már megjelent tanulmányok mellett is sok tanulmányt lehetne összeírni, láthatjuk tehát, hogy erdészeti jogunk reformja sem olyan könnyen megoldható feladat. *Reméljük azonban, hogy a kormányzatnak a törvények végrehajtása során leszárt tapasztalatai és szakközönségünk összefogása olyan eredményt fog létrehozni, amely biztos alapját képezi erdőgazdaságunk jövőjének.*
